

การวิเคราะห์คุณภาพการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม ในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 An Analysis of Crime Prevention Quality of the Patrol Police in the Area of the Police Region 5

ภัทรวดี อัครภัทร*

ดร. วันทนีย์ จันทรเอี่ยม**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจ (3) สังเคราะห์ แนวทาง การสร้างคุณภาพงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจ การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระยะเวลาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม และแบบบันทึกการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชาชนที่เคยมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสายตรวจ กลุ่มคณะกรรมการตรวจและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจ กลุ่มผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมกลุ่มอาจารย์ตำรวจที่มีผลงานด้านวิชาการ และกลุ่มผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามรวมจำนวน 50 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Snowball Sampling ส่วนระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจความถูกต้องและความสอดคล้อง (Index of Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ผลค่า IOC = 0.870 และนำแบบสอบถามทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) จำนวน 30 คน คำนวณโดยสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลค่า Alpha = 0.956 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่เคยเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสายตรวจ กลุ่มตำรวจสายตรวจ และกลุ่มคณะกรรมการตรวจและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจ จำนวน 441 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากสูตรของทาโร ยามาเน่ วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนา ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมมีคุณภาพมาก โดยปัจจัยการบริหารจัดการสถานีตำรวจ ปัจจัยสมรรถนะบุคคล และปัจจัยแรงกดดัน

*นักศึกษาลัทธิปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
E-mail: boybirth@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

ภายนอกสถานีตำรวจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานสายตรวจ ซึ่งปัจจัยสมรรถนะบุคคลด้านความเข้าใจในงานสายตรวจและเข้าใจในพื้นที่รับผิดชอบมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานสายตรวจมากที่สุด ดังนั้นในการสร้างคุณภาพงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจ ผู้บริหารงานสายตรวจต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของสายตรวจในด้านการมีความรู้ในข้อกฎหมาย ระเบียบ เพิ่มความเชี่ยวชาญทฤษฎี ตำรวจในการปฏิบัติงาน และการกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้สายตรวจมีความรอบรู้ลักษณะพื้นที่ ตลอดจนบริบทท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ

คำสำคัญ

การวิเคราะห์คุณภาพการปฏิบัติงาน ตำรวจสายตรวจ การป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 5

Abstract

This research aims to (1) evaluate the quality of performance of police patrols in crimes prevention (2) analyze the factors affecting the quality of patrolling performance in prevention of crimes (3) synthesize the approaches and create of an efficiency in prevention of crimes for the police stations. The mixed methods research is used in this research: The first phase is Qualitative Research Technique, using data field and observational record as tools in collecting information from the people involved in operational patrolling consists of Board of Audit and monitor the management station, a group of commanders in charge of crimes prevention and protection, the instructors in police academy and senior supervisors responsible for crimes suppression, with a total number of 50 cases. The samples are determined by Snowball Sampling Technique. The second phase is the Quantitative Research Techniques. The questionnaires were examined for validity and consistency (Index of Congruence) by 3 experts; the IOC = 0.870. And 30 samples (Try Out) were tested for the validity and reliability of the content computed by Coefficient Alpha of Cronbach, resulted in Alpha = 0.956. The samples are gathered from people involved in the operational patrol, a group of patrolling squads and members of the Commission of Inspecting and Tracking the Management of Police total number of 441. The sampling liability is 95 percent computed by Taro Yamane's formula. The Qualitative Research analyzed by descriptive approach, Quantitative Research analyzed by t-test and the relationship of the factors analyzed by multiple linear regression analysis, confirmatory factor analysis and structural equation models. The findings show that the performance of police patrols in crimes prevention has high quality in performance. The three factors; the management of police station, the individual performance and external pressure have positively correlated to the performance of the patrolling units. The factor of individual capability in understanding the mission of patrolling and the understanding of area of responsibility is the critical key to most success in patrolling performance. Therefore, to create an efficiency in crime prevention, the executives need to focus on

developing the patrolling officers in laws and regulations. They need to be well trained in tactical and operational functions so that they will have more understanding in the operational area and the context of responsibilities.

Keywords

Analysis of Crime Prevention, Patrol Police, Area of the Police Region 5

บทนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานราชการสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การดูแลความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งงานด้านการป้องกันอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติถือเป็นภารกิจสำคัญที่สอดคล้องไปกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงดำริว่า การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นความชอบ แต่เป็นการทำหน้าที่ให้ครบถ้วนเท่านั้น แต่จะเป็นความชอบก็ต่อเมื่อ ได้คุ้มครอง ป้องกันเหตุร้าย ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในท้องที่นั้นให้อยู่เย็นเป็นสุข (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2554) จากความสำคัญตามพระบรมราโชวาท แสดงให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์ทรงให้ความสำคัญแก่งานด้านการป้องกันอาชญากรรม เป็นอย่างยิ่ง

เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตรวจตราป้องกันเหตุร้ายต่างๆ โดยมีสถานีตำรวจเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของสายตรวจ ซึ่งการปฏิบัติงานของสายตรวจนั้น ถือว่ามีความใกล้ชิดและสัมผัสกับประชาชนโดยตรง ดังนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำเป็นต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติงานสายตรวจของสถานีตำรวจให้มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทสังคม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2554)

ตำรวจภูธรภาค 5 เป็นหน่วยงานบังคับบัญชาการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบ 8 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่รับผิดชอบ 94 อำเภอ 8 กิ่งอำเภอ 715 ตำบล 6,521 หมู่บ้าน 121 เทศบาล 703 องค์การบริหารส่วนตำบล รวมพื้นที่รับผิดชอบ 80,180.9 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในทะเบียนบ้าน 5,685,305 คน มีสถานีตำรวจในความรับผิดชอบ 153 สถานี มีข้าราชการตำรวจ 21,101 นาย แยกเป็นชั้นระดับประทวน 17,257 นาย และระดับชั้นสัญญาบัตร 3,844 นาย เฉลี่ย 1 นาย รับผิดชอบประชากรประมาณ 390 คน และต่อพื้นที่ประมาณ 4.9 ตารางกิโลเมตร ซึ่งในพื้นที่ที่ตำรวจภูธรภาค 5 รับผิดชอบนี้ ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกระดับพื้นที่ภาคเหนือให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยภาระงานสำคัญของตำรวจภูธรภาค 5 คือ ควบคุมสถานภาพอาชญากรรม ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อย การดำรงไว้ซึ่งความปลอดภัยทั้งในชีวิตความเป็นอยู่และทรัพย์สินของประชาชนตามแนวนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและรัฐบาล (สำนักงานตำรวจภูธรภาค 5, 2555) จากสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2556) พบว่า มีแนวโน้มสถิติการเกิดคดีอาญาในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ลดลง กล่าวคือ คดีกลุ่ม 1 (คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ) มีคดีลดลง คิดเป็นร้อยละ

88.67 และ 25.90 ตามลำดับ คดีกลุ่ม 2 (คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ) มีคดีลดลง คิดเป็นร้อยละ 82.67 และ 27.10 ตามลำดับ คดีกลุ่ม 3 (คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน) มีคดีลดลง คิดเป็นร้อยละ 80.77 และ 23.40 ตามลำดับ คดีกลุ่ม 4 (คดีที่นำสนใจ) มีคดีลดลง คิดเป็นร้อยละ 94.39 และ 32.87 ตามลำดับ ส่วนคดีกลุ่ม 5 (คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย) เป็นคดีที่ตำรวจต้องกวาดขัน จับกุม เพื่อการสร้างระเบียบสังคม ซึ่งมีสถิติจับกุมสูงขึ้น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2555 มีคดีสูงขึ้นกว่าในปี พ.ศ. 2554 ถึงร้อยละ 27.68 โดยคดีกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติด และการพนัน (สำนักงานตำรวจภูธรภาค 5, 2555)

จากสถิติการเกิดคดีอาญา 5 กลุ่ม ข้างต้น จะเห็นว่า มีสถิติการเกิดคดีอาญาลดลงเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ แต่ขณะเดียวกันกลับพบว่า ประชาชนไม่พอใจต่อผลงานของตำรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม ประชาชนมีความคลางแคลงใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยเฉพาะงานด้านการป้องกันอาชญากรรมนั้น ประชาชนยังมองว่าตำรวจยังไม่สามารถปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมได้ผลเท่าที่ควร ดังปรากฏจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ของ สถาบันพระปกเกล้า (2556) ที่พบว่า ประชาชนยังไม่พอใจกับการปฏิบัติงานของสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม และมีความวิตกกังวลในปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งมีการกล่าวหาว่า ไม่ปฏิบัติหน้าที่ (ตำรวจเกียรติวาท) (ไทยรัฐออนไลน์, 2555) มีการวิจารณ์และเสนอข้อหาถึงความล้มเหลวของการปฏิบัติงานของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม ปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ อีกมาก ประกอบกับข้อมูลการท่องเที่ยวภาคเหนือ ระบุถึงการลดลงของนักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 33.17 (สำนักข่าวแห่งชาติ, 2554) และจากรายงานสภาพเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ปีพ.ศ. 2554 พบว่า สภาพเศรษฐกิจทางการเงินของภาคเหนือตกต่ำ ตั้งแต่ปลายไตรมาสของปี พ.ศ. 2553 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554) ซึ่งอาจสะท้อนถึงความไม่น่าเชื่อถือในความปลอดภัยในพื้นที่ จึงทำให้คนหวาดกลัวและไม่กล้าลงทุน ก็อาจเป็นได้

จากการเสนอข้อหาของสื่อที่กล่าวถึงข้างต้น ได้สะท้อนถึงความจริงในบางมุมของสังคม แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในฐานะผู้รับบริการสาธารณะ มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมสูง แต่ขณะเดียวกันประชาชนกลับมีความรู้สึกว่ามีผิดหวังต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะของการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจ ว่าอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในฐานะผู้รับบริการ แม้ว่าผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถควบคุมอาชญากรรม ควบคุมอัตราการเกิดคดีอย่างได้ผลตามเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ ซึ่งถือเป็นความสำเร็จของการปฏิบัติงานตำรวจก็ตาม แต่ก็มีได้หมายความว่า ตำรวจสามารถให้บริการสาธารณะด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยได้ตามเป้าหมายของรัฐ เพราะในอีกมุมหนึ่ง ยังมีประชาชนที่ยังรู้สึกไม่พึงพอใจ ขาดความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประกอบกับสภาพด้านเศรษฐกิจสังคมอยู่ในภาวะตกต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในความปลอดภัย และความเสี่ยงในการลงทุน ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่สงสัยว่า การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในด้านการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 5 นั้น บรรลุผลตามเป้าหมายของรัฐหรือไม่ และการปฏิบัติงานสายตรวจมีคุณภาพเช่นไร

การประเมินผลของตำรวจภูธรภาค 5 นั้น แม้จะอยู่ในระดับเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ก็ตาม (สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, 2555) แต่อาจจะไม่เพียงพอต่อการตอบคำถามถึงระดับการให้บริการสาธารณะของรัฐ เนื่องจากการให้บริการสาธารณะของรัฐ มีเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น การที่ต้องยึดเอา

ความรู้สึกของประชาชนในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะผลการปฏิบัติงานของตำรวจ จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งปัจจุบันการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ ได้มีการนำเอาแนวทางการประเมินคุณภาพการให้บริการมาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงาน โดยในการประเมินคุณภาพการให้บริการนั้นจะมุ่งให้ความสำคัญไปยังการค้นหาคำตอบจากความรู้สึกของประชาชนในฐานะผู้รับบริการเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556) จากเหตุผลข้างต้น จึงเป็นประเด็นสงสัยว่า การปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจนั้นได้บรรลุผลตามเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดมาตรวจวัดไว้ แต่จะมีคุณภาพตามที่ประชาชนตั้งความหวังไว้ และตามความเหมาะสมในสถานะที่ตำรวจเป็นองค์กรของรัฐหรือไม่ จำเป็นต้องค้นหาคำตอบให้ชัดเจน ตลอดจนวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อระดับผลการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม

อนึ่ง ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ และร่วมปฏิบัติงานสายตรวจมาโดยตลอด ประกอบกับการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานบังคับบัญชาในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา จึงเชื่อว่าการปฏิบัติงานสายตรวจในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 มีคุณภาพมาก และปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านสมรรถนะบุคคล ด้านแรงกดดันจากภายนอกสถานีตำรวจ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์คุณภาพการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม ในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 เพื่อนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการทำยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจให้เหมาะสมกับบริบทจังหวัดภาคเหนือ อีกทั้งผลการศึกษายังจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะด้านการป้องกันอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการสร้างคุณภาพงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจ

สมมุติฐานการวิจัย

1. คุณภาพการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจสายตรวจอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารจัดการสถานีตำรวจ สมรรถนะของบุคคล และแรงกดดันจากภายนอกสถานีตำรวจ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม

วิธีการวิจัย

1. **ระยะแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ** เพื่อนำผลการวิจัยไปประกอบการวิเคราะห์และอธิบายผลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม การวิเคราะห์และอธิบายลักษณะปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน ตลอดจนนำผลการวิจัยมาประกอบการสังเคราะห์แนวทางการสร้างคุณภาพงานป้องกันอาชญากรรม

1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร เก็บข้อมูลจากกลุ่มศึกษา 4 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนที่เคยมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสายตรวจ กลุ่มคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจ (กต.ภร.สภ.) กลุ่มตำรวจอาจารย์ที่มีผลงานด้านวิชาการ และกลุ่มผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมจำนวน 30 คน

2) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีบอลหิมะ Snowball Sampling เพื่อการสัมภาษณ์กลุ่มศึกษาในแต่ละประเด็นไปเรื่อย ๆ จนได้รับข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสำคัญ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม (Field Notes) บันทึกการสนทนา โดยมีเค้าโครงการสนทนาที่กำหนดประเด็นสนทนาไว้ 10 ประเด็น ครอบคลุมตัวแปรคุณภาพการปฏิบัติงาน ตัวแปรการบริหารงาน ตัวแปรบุคลากร และตัวแปรแรงกดดันภายนอกสถานี ประกอบกับการใช้แบบบันทึกการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ โดยการนำผลการสัมภาษณ์ และการสังเกตในแต่ละประเด็นมาสรุปภาพรวม บรรยายเป็นข้อความเชิงพรรณนา ประกอบเป็นเหตุและผลที่เชื่อมโยงกัน

2. ระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร สถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 5 จำนวน 153 สถานี มีผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ ประชากรในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 จำนวน 5,685,305 คน ตำรวจสายตรวจ จำนวน 8,477 คน และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานของสถานีตำรวจ (กต.ตร.สภ.) จำนวน 3,060 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คำนวณตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างประชาชน จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างตำรวจสายตรวจ จำนวน 82 คน และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานของสถานีตำรวจ จำนวน 59 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และการตกผลึกจากการวิจัยเชิงคุณภาพ มี 2 ชุด ดังนี้

1) ชุดที่หนึ่ง เก็บจากประชาชน และ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานของสถานีตำรวจ (กต.ตร.สภ.) มี 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานสายตรวจ เป็นลักษณะของการให้คะแนนประมาณค่าลิเคิทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มีข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ ครอบคลุมคำถามผลการปฏิบัติงาน 6 ด้าน คือ ความสำเร็จในการรักษาความสงบเรียบร้อย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสายตรวจ ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ความรู้สึกปลอดภัยของประชาชนในขณะที่ประชาชนมีความใกล้ชิด และมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจและประชาชนเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการประเมินความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC=0.907 และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น จากประชาชนตัวอย่าง 30 ชุด ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคได้ค่า Alpha = 0.93

2) ชุดที่สอง เก็บจากตำรวจสายตรวจ มี 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานสายตรวจ เป็นลักษณะของการให้คะแนนประมาณค่าลิเคิทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มีข้อคำถาม จำนวน 19 ข้อ ครอบคลุมคำถามผลการปฏิบัติงาน 6 ด้าน คือ ความสำเร็จในการรักษาความสงบเรียบร้อย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสายตรวจ ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ความรู้สึกปลอดภัยของประชาชนในขณะที่ประชาชนมีความใกล้ชิด และมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ และประชาชนเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ และ ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการปฏิบัติงานที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานสายตรวจ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการของสถานีตำรวจ ด้านสมรรถนะของบุคลากร และด้านแรงกดดันจากภายนอกสถานีตำรวจ กำหนดให้ผู้ตอบเลือกให้คะแนนเป็น 5 ระดับ กำหนดลักษณะของการให้คะแนนประมาณค่าลิเคิทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ และส่วนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามทำการประเมินความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC=0.870 จากแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค ได้ค่า Alpha = 0.956

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ T-test โดยกำหนดระดับการวัดผลการปฏิบัติ (คุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ) ไว้ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป ส่วนด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้น ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบ เพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจหรือไม่ประกอบกับใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มปัจจัย และทำการวิเคราะห์ระดับขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อกันด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม พบว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ การปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของตำรวจสายตรวจมีคุณภาพระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.83) และผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ T-test มีดังนี้

ตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ One-Sample Test

	ค่า P			Test Value = 3.50		
				95% Confidence Interval of the Difference		
	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Lower	Upper
ประชาชน	56.363	58	.007	3.9732	.3842	.4125
ตำรวจ	58.505	58	.001	4.1740	.3964	.4244
กต.ตร.	59.334	58	.003	3.9412	.3943	.4219

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า $p = 0.007$ 0.001 และ 0.003 α (ระดับนัยสำคัญ) $= 0.05$ ค่า p ทั้งสามตัวมีค่าน้อยกว่า ค่า α (เท่ากับ Sig.) ยอมรับ H_1 ว่า คุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม มีค่ามากกว่า 3.50 (ระดับมาก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียด และมีรายละเอียดของผลการปฏิบัติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม

คุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม	ประชาชน		ตำรวจ		กต.ตร.		รวม	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ความสำเร็จในการรักษาความสงบเรียบร้อย	4.01	0.84	4.25	0.27	3.85	0.63	4.03	0.57
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสายตรวจ	3.77	0.53	4.03	0.49	3.83	0.81	3.88	0.62
3. ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน	3.69	0.16	4.05	0.44	3.73	0.92	3.83	0.84
4. ประชาชนรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในพื้นที่	4.12	0.14	4.28	0.89	4.01	0.25	4.14	0.47
5. ประชาชนมีความใกล้ชิดและมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ	4.44	0.36	4.42	0.95	4.40	0.44	4.42	0.79
6. ประชาชนเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ	3.77	0.84	4.00	0.28	3.80	0.33	3.90	0.56
รวม	3.97	0.76	4.17	0.51	3.94	0.48	4.03	0.83

ตารางที่ 3

รายละเอียดของคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้าน

คุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม	ค่าเฉลี่ย							
	ประชาชน		ตำรวจ		กต.ตร.สภ.		รวม	
	N=400		N=382		N=59			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ความสำเร็จในการรักษาความสงบเรียบร้อย								
1.1 ระดับความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่	4.10	0.69	4.4	0.53	3.71	0.88	4.04	0.84
1.2 ระดับความสามารถควบคุมการเกิดคดีในพื้นที่	4.15	0.14	4.24	0.74	4.1	0.69	4.14	0.78
1.3 ระดับความสามารถในการควบคุมเหตุด้วยความสำเร็จและเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์	3.87	0.83	4.20	0.14	3.80	0.62	3.92	0.91
รวม	4.01	0.84	4.25	0.27	3.85	0.63	4.03	0.57
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสายตรวจ								
2.1 ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว สามารถแก้ไขป้องกันการเกิดเหตุได้ทัน	3.80	0.79	4.13	0.93	3.82	0.48	3.91	0.82
2.2 สามารถปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความยืดหยุ่น บรรลุผลการปฏิบัติงาน	3.98	0.88	4.17	0.71	4.10	0.68	4.07	0.59
2.3 ปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เหมาะสม	3.54	0.25	3.78	0.56	3.60	0.93	3.64	0.74
รวม	3.77	0.53	4.03	0.49	3.83	0.81	3.88	0.62

ตารางที่ 3

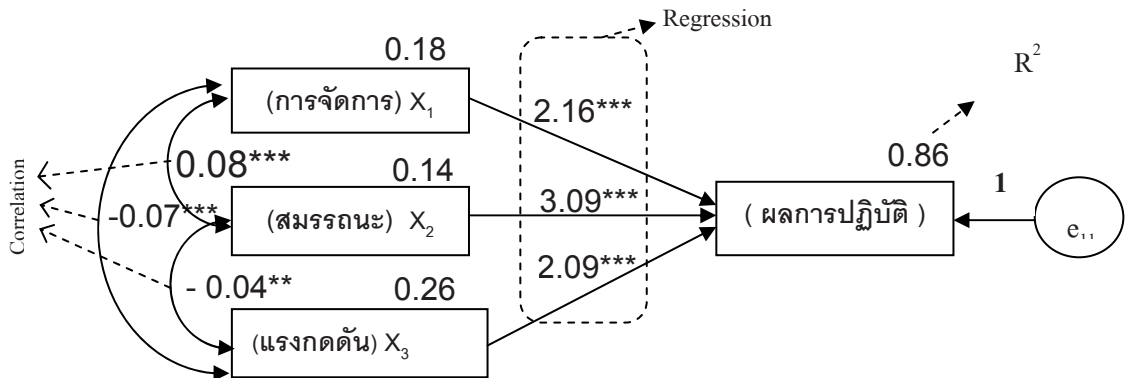
รายละเอียดของคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละด้าน (ต่อ)

คุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม	ค่าเฉลี่ย							
	ประชาชน		ตำรวจ		กต.ตร.สภ.		รวม	
	N=400		N=382		N=59			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
3. ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน								
3.1 สามารถปฏิบัติงาน (ป้องกันเหตุ) ได้ตรงตามความต้องการของประชาชน	3.43	0.12	4.00	0.57	3.42	0.63	3.62	0.84
3.2 สามารถปฏิบัติงานได้เหมาะสม ไม่ขัดต่อบริบทสังคมท้องถิ่น ในพื้นที่	4.00	0.96	4.21	0.88	4.10	0.16	4.09	0.87
3.3 ระดับความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่	3.70	0.93	3.94	0.46	3.71	0.81	3.77	0.57
รวม	3.69	0.16	4.05	0.44	3.73	0.92	3.83	0.84
4. ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในขณะที่อยู่ในพื้นที่								
4.1 ความรู้สึกสบายใจ ของประชาชนขณะอยู่ในพื้นที่	4.21	0.87	4.40	0.43	4.20	0.68	4.25	0.41
4.2 ความรู้สึกปลอดภัย ไม่กังวล หรือ หวาดระแวงต่อภัยอันตราย	4.20	0.56	4.33	0.81	4.10	0.92	4.20	0.35
4.3 ประชาชนมีความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ไม่เอาเปรียบเอารับเปรียบ แกรงพินสีติซึ่งกันและกันเพียงใด	4.50	0.71	4.50	0.86	4.30	0.93	4.43	0.15
4.4 รู้สึกว่ามีตำรวจสายตรวจอยู่ในพื้นที่	3.61	0.14	3.90	0.96	3.49	0.58	3.68	0.26
รวม	4.12	0.14	4.28	0.89	4.01	0.25	4.14	0.47
5. ประชาชนมีความใกล้ชิด และมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ								
5.1 ความรู้สึกสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน	4.40	0.21	4.40	0.04	4.31	0.98	4.37	0.57
5.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ	4.60	0.51	4.70	0.67	4.70	0.20	4.65	0.61
5.3 ระดับการให้ความสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ	4.41	0.11	4.10	0.54	4.30	0.06	4.25	0.32
รวม	4.44	0.36	4.42	0.95	4.40	0.44	4.42	0.79
6. ประชาชนเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ								
6.1 ความเชื่อมั่นในการควบคุมพื้นที่เสี่ยงและอาชญากรรม	3.30	0.15	3.60	0.84	3.40	0.27	3.43	0.17
6.2 ความเชื่อมั่นต่อความรู้ ความสามารถของตำรวจ	4.10	0.62	4.20	0.07	4.00	0.53	4.15	0.35
6.3 ความเชื่อมั่นในยุทธวิธี และเครื่องมือของตำรวจ	3.90	0.83	4.20	0.92	4.00	0.84	4.13	0.54
รวม	3.77	0.84	4.00	0.28	3.80	0.33	3.90	0.56

จากตารางที่ 3 พบว่าด้านผลผลิต (Output) พบว่า ตำรวจสายตรวจ สามารถป้องกันอาชญากรรมได้สำเร็จในระดับมากที่สุด คือ ความสำเร็จในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา คือ ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสายตรวจ ($\bar{X} = 3.88$) และด้านผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ ซึ่งการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในภาพรวม สามารถปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายและความต้องการของผู้บังคับบัญชา โดยพบว่า ความสำเร็จในระดับความสามารถควบคุมการเกิดคดีในพื้นที่มีมากที่สุด ส่วนความสามารถปฏิบัติงาน (ป้องกันเหตุ) ได้ตรงตามความต้องการของประชาชน มีค่าน้อยที่สุด

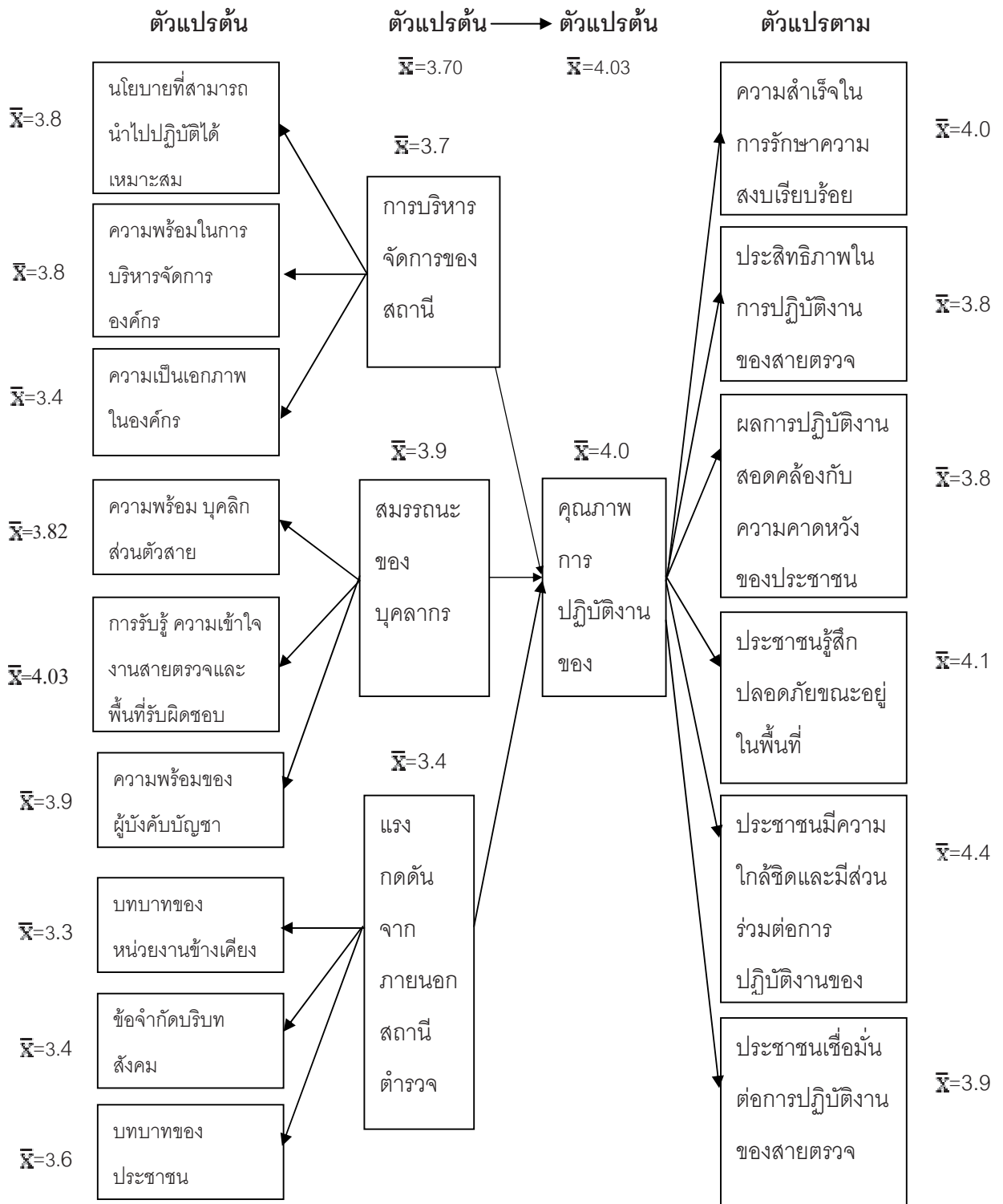
ด้านผลลัพธ์ (Outcome) พบว่า ประชาชนมีความใกล้ชิด และมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานสายตรวจ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือประชาชนรู้สึกปลอดภัยในขณะที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และประชาชนเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม พบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ ปัจจัยด้านสมรรถนะบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการสถานีตำรวจ และปัจจัยด้านแรงกดดันจากภายนอกสถานีตำรวจ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ ในระดับ 3.09, 2.16 และ 2.09 ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยสมรรถนะในด้านความเข้าใจในงานสายตรวจและเข้าใจในพื้นที่รับผิดชอบ มีความสำคัญต่องานสายตรวจมากที่สุด ดังภาพผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ดังภาพที่ 1

Chi - Square = 430.875 df = 6 CMIN/df. = 71.812, $p = 0.000 < 0.001$ *** $p < 0.001$, ** $p < 0.05$

ภาพที่ 1: แสดงผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (System Equation Model : SEM) ของโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานสายตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานสายตรวจในพื้นที่รับผิดชอบตำรวจภูธรภาค 5

ภาพที่ 2: แสดงค่าเฉลี่ยความสำคัญของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานสายตรวจ

2.1 ด้านการบริหารจัดการของสถานีดำรวจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจ เป็นอันดับสอง กล่าวคือ การกำหนดนโยบาย คำสั่งการ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของท้องถิ่น หน่วยงานบังคับบัญชาสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทางด้านโครงสร้างสายการบังคับบัญชาของสถานีดำรวจ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมต่อการปฏิบัติ การกำหนดสายงาน การบังคับบัญชาและการมอบหมายบทบาท ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถานีดำรวจ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

2.2 ด้านสมรรถนะของบุคลากรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจมากที่สุด คือ การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ คือ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจในบริบทพื้นที่สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และตำรวจต้องมีความชำนาญในด้านยุทธวิธีในการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยของตน และการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีนั้น ตำรวจต้องมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านแรงกดดันภายนอกสถานีดำรวจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจ เป็นอันดับสาม กล่าวคือ การได้รับการร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจสายตรวจอยู่ในเกณฑ์ที่ดี การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนเป็นแรงกดดันต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ อีกทั้งปัจจัยทางการเมืองเข้ามามีบทบาทแทรกแซง การปฏิบัติงานของตำรวจ ทำให้ตำรวจสายตรวจไม่สามารถปฏิบัติงานได้เท่าที่ควร ปัญหาด้านข้อกฎหมายที่มีลักษณะการเอื้อเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำผิดมาก และเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ

3. การสังเคราะห์แนวทางการสร้างคุณภาพงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีดำรวจ พบว่าคุณภาพการปฏิบัติงานของสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจควบคู่กับการพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น ต้องประเมินความสำเร็จทั้งสองด้าน คือ ด้านผลสำเร็จหรือผลผลิต (Output) ของการปฏิบัติงานที่ต้องให้ความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ บนพื้นฐานประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสายตรวจ และมีความสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน รวมทั้งต้องให้ความสำคัญไปที่การประเมินด้านผลตอบแทนหรือผลลัพธ์ (Outcome) คือการวัดความรู้สึกของประชาชน ได้แก่ ความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่นใจของประชาชนในขณะที่อยู่ในพื้นที่ ความรู้สึกใกล้ชิดและมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานกับสายตรวจ รวมถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ และต้องพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อการปฏิบัติงานของสายตรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของสถานีดำรวจ ปัจจัยด้านสมรรถนะของบุคลากร และปัจจัยด้านแรงกดดันจากภายนอกสถานีดำรวจ ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการของสถานีดำรวจ มีแนวทางการสร้างคุณภาพ กล่าวคือ ต้องให้ความสำคัญต่อ ลักษณะการจัดการของสถานีดำรวจ การกำหนดนโยบาย กรอบ ทิศทาง ตลอดจนการจัดองค์กรและการสนับสนุนทรัพยากรให้กับผู้ปฏิบัติงานสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้านคือ นโยบายของสถานีดำรวจที่สายตรวจสามารถนำไปปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย ความเป็นไปได้ของนโยบาย และนโยบายที่เข้าใจได้ง่าย ด้านลักษณะการบริหารจัดการสถานีดำรวจที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ลักษณะการจัดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การจัดการ ความพร้อมด้านการสนับสนุนต่อการปฏิบัติ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การนำเทคโนโลยีสนับสนุนต่อการปฏิบัติ และด้านความเป็นเอกภาพ

ของสถานีตำรวจ ได้แก่ วัฒนธรรมของตำรวจ เช่น การยอมรับระบบการวิ่งเต้นเพื่อโยกย้ายเลื่อนตำแหน่ง การยึดมั่นในระบบอุปถัมภ์พวกพ้องและผลประโยชน์ และภาพลักษณ์ความเป็นผู้ปกครองมากกว่าภาพลักษณ์ของความเป็นผู้ให้บริการ

3.2 ด้านการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร มีแนวทางการสร้างคุณภาพ คือ ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะด้านตัวบุคลากรที่ปฏิบัติงานสายตรวจในสถานีตำรวจ 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ได้แก่ บุคลิกภาพในการปฏิบัติงานสายตรวจ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมบุคคลและเหตุการณ์ ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ภาวะผู้ตาม ด้านการรับรู้และความเข้าใจในงานสายตรวจและพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาของงาน ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเข้าใจในบริบทสังคม วัฒนธรรม และมีความรู้ลักษณะพื้นที่ที่รับผิดชอบ และด้านความพร้อมของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมการปฏิบัติ ได้แก่ ลักษณะการบังคับบัญชา ลักษณะการจูงใจ การสร้างขวัญ กำลังใจ และบุคลิกภาพผู้นำ

3.3 ด้านแรงกดดันจากภายนอกสถานีตำรวจ มีแนวทางการสร้างคุณภาพของสายตรวจ กล่าวคือ งานสายตรวจต้องให้ความสำคัญต่อลักษณะการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสายตรวจ ได้แก่ ลักษณะการเสนอข่าวของสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล และต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางบริบทสังคม ได้แก่ อิทธิพลของเศรษฐกิจและการเมือง เงื่อนไขและข้อจำกัดของกฎหมาย เงื่อนไขทางจารีตประเพณีท้องถิ่น ส่วนด้านลักษณะการปฏิบัติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานสายตรวจ ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดวิธีการปฏิบัติ ทิศทางการปฏิบัติงานของสายตรวจ และการมีบทบาทกับสายตรวจ ตลอดจนความคาดหวังของประชาชนต่อผลการปฏิบัติของสายตรวจ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ด้านความสำเร็จในการรักษาความสงบเรียบร้อย มีค่ามากที่สุด ถือเป็นผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของภาครัฐในการให้บริการสาธารณะด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และเป็นเป้าหมายหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งมีการพิจารณาวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติดา บุญสร้างสม (2543) เรื่องความสำเร็จของนโยบายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ เป็นไปตามนโยบายที่ตำรวจกำหนดไว้ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายของตำรวจสายตรวจ เป็นผลจากลักษณะบริบทของพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 (ภาคเหนือตอนบน) ซึ่งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย และเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจมีแนวปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น ปรากฏจากเงื่อนไขสังคมที่เป็นการกดดันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งประชาชนมีความสนใจ ใส่ใจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนให้การสนับสนุนต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้สายตรวจสามารถปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมได้อย่างสมฤทธิ์ผล แต่เมื่อพิจารณาไปที่ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนหรือไม่นั้น กลับพบว่า ความสำเร็จด้านความสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน มีค่าน้อยที่สุด ทำให้พิจารณาได้ว่า ผลของการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพียงความสำเร็จในมุม

ขององค์กรภาครัฐเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจสูง ทำให้ผลการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ต้องพิจารณาไปที่การให้ความสำคัญต่อความคาดหวังของประชาชน สอดคล้องกับผลการสำรวจของสถาบันประกเกล้า (2556) ที่พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อผลการปฏิบัติงานของตำรวจสูง ดังนั้นถึงแม้ตำรวจสายตรวจ จะสามารถควบคุมป้องกันการเกิดอาชญากรรมอย่างได้ผล แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน อันอาจมีสาเหตุจากภาคประชาชนมีบทบาทต่อการเสนอแนะความต้องการ การชี้แนะแนวทางการดำเนินงานของตำรวจสายตรวจน้อยเกินไป ดังปรากฏจากคำสัมภาษณ์ของ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานของสถานีตำรวจ ที่กล่าวว่า บทบาทของ กต.ตร.สภ. นั้น เป็นเพียงตรายางให้กับสถานีตำรวจ หรือเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ต่อการปฏิบัติงานตำรวจเท่านั้น กต.ตร. ไม่ได้มีบทบาทในการเป็นตัวแทนภาคประชาชน ที่แสดงความต้องการประชาชนและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้กำหนดไว้ในหลักการเท่าที่ควรเลย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ตำรวจสายตรวจทำงานตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาโดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรับเอาข้อมูลจากบริบทพื้นที่ของตนเองมาวางแผนการทำงาน จึงอาจทำให้ผลการทำงานของตำรวจสายตรวจไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในด้านนี้มาก จึงอาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจนับเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จำเป็นต่อความต้องการของประชาชน ตำรวจสายตรวจมีหน้าที่หลัก คือ การปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน เนื่องจากตำรวจสายตรวจเป็นส่วนสำคัญของสังคม จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจอย่างมาก ประชาชนมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีบริษัทรักษาความปลอดภัย หรือบางหน่วยงาน หรือหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ จะมีการจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย ก็ตาม แต่การปฏิบัติงานของตำรวจ เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ มีกฎหมายรองรับ สามารถจะพักอาวุธปืนในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ สามารถตรวจค้น จับกุม และตรวจสอบยานพาหนะ ทรัพย์สินของบุคคลต้องสงสัยได้ โดยที่พนักงานรักษาความปลอดภัย อาสาสมัคร หรือผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานนั้น ไม่อาจดำเนินการในลักษณะบางอย่างได้ เพราะไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว ประชาชนก็ยังคงมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของตำรวจในการตรวจตราป้องกันภัย ตลอดจนประชาชนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสายตรวจ

ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ พบว่า ตัวแปรด้านสมรรถนะของบุคลากรมีค่ามากที่สุด โดยพบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ ความเข้าใจในงานสายตรวจและพื้นที่รับผิดชอบ เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ ต้องอาศัยทักษะ ความเชี่ยวชาญ ความรู้ความชำนาญในยุทธวิธี เนื่องจากสายตรวจต้องปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อชีวิต ความปลอดภัย ไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะต้องพบเจอกับเหตุการณ์อย่างใด ในปัจจุบันคนร้ายที่กระทำผิดได้มีพัฒนาการไปในทางที่มีความพร้อมที่จะใช้ความรุนแรง และมีการนำเอาอาวุธที่หาได้ง่ายในปัจจุบันมาใช้ในการกระทำผิด อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยม ตลอดจนการพัฒนาการของเทคโนโลยี ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบริบทพื้นที่ ค่านิยม และข้อกฎหมาย ทำให้สายตรวจต้องมียุทธวิธีในการปฏิบัติงานที่ต้องสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังที่ ผลการศึกษาของ ถาวรศักดิ์ เทพชาติศรี

(2550) ที่พบว่า อิทธิพลด้านการรับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และผลการศึกษาของ Paoline (2001) ที่พบว่า การรับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานในองค์กร ดังนั้น การที่ตำรวจสายตรวจ ปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในขอบเขตงานในหน้าที่ของสายตรวจ ต้องมีความรู้ด้านข้อกฎหมาย ระเบียบเพื่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสายตรวจจะต้องรู้จักพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ได้แก่ การรู้จักเส้นทางคมนาคม การรู้จักภูมิประเทศ ลักษณะชนบทรวมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ลักษณะบริบทของพื้นที่ และต้องรู้จักคนรู้จักหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ในการที่จะประสานงานการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัว มีคุณภาพ

สรุป

การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 พบว่า ตำรวจสายตรวจมีผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพมาก และพบว่า การรับรู้ความเข้าใจในงานสายตรวจและพื้นที่รับผิดชอบเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปฏิบัติงานสายตรวจ ดังนั้น จึงขอเสนอแนะ แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจให้เหมาะสมกับบริบท ของ 8 จังหวัดภาคเหนือ และแนวทางในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะด้านการป้องกันอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การจัดทำยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานของสายตรวจเพื่อป้องกันอาชญากรรม ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือ ต้องให้ความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานสายตรวจในด้านการมีความเชี่ยวชาญ ด้านระเบียบ กฎหมาย ยุทธวิธีตำรวจ และความรอบรู้ ความเข้าใจในด้านลักษณะสภาพพื้นที่ ลักษณะบริบทของพื้นที่ปฏิบัติงาน และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานจากผลผลิต (ประสิทธิผลและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน) และผลลัพธ์ (ความพึงพอใจของประชาชน) ซึ่งอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน จึงเสนอแนะให้มีการวิจัยเชิงการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานตำรวจสายตรวจ ที่เป็นการประเมินจากการวิเคราะห์ความสงบสุขในสังคม ประชาชนรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). รายงานสภาพเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ปี 2554. เชียงใหม่: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2556). รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ พ.ศ. 2555 และสรุปผลสำรวจ พ.ศ. 2546 - 2555. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักข่าวแห่งชาติ. (2554). รายงานวิจัยโครงการท่องเที่ยวไทย. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2554, จาก <http://thainews.prd.go.th/centerweb/news/NewsDetail>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2556 - พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

- สำนักงานตำรวจภูธรภาค 5. (2555). รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน (โรงพักเพื่อประชาชน). เชียงใหม่: สำนักงานตำรวจภูธรภาค 5.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2554). คู่มือการปฏิบัติในการจัดและควบคุมสายตรวจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ. (2555). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน (โรงพักเพื่อประชาชน) ระยะที่ 3 (พ.ศ.2555 - 2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2555). สัญญาประชาคม. บทบรรณาธิการ. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.thairath.co.th/content/109850>
- สุชาติ บุญสร้างสม. (2543). ความสำเร็จของนโยบายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะในช่วงปี 2535 - 2541. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ถาวรศักดิ์ เทพชาตรี. (2550). อิทธิพลของปัจจัยภูมิหลัง ภาวะผู้นำ ขวัญกำลังใจและการรับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน. คุษฎีนิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิตการบริหารการพัฒนา สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Paoline, Eugene A. III. (2001). Rethink Police Culture: Officer's Occupational Attitudes. New York: LFB PUBLISHING.